

РЕШЕНИЕ

№ 581

гр. Благоевград, 03.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и четвърти
октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Лилия Масева

Членове: Анета Илинска
Крум Динев

при участието на секретаря Здравка Янева
като разгледа докладваното от Крум Динев Въззивно гражданско дело №
20231200500717 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и следващите от ГПК и е образувано по подадена въззивна жалба на М. Л. Т., ЕГН: *****, с адрес в ***, чрез адв. В. А., както и въззивна жалба на ЕТ “****”, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление в ***, чрез процесуалния представител адв. А. Г., срещу Решение № 9073 от 09.03.2023 г. по гр.д. № 268/2021 г. по описа на РС - Гоце Делчев. С атакуваното от двете страни първоинстанционно решение ответникът е осъден да заплати на ищеца на основание чл. 128 т. 2 от Кодекса на труда сума в размер на **2 413.90 лева**, представляваща дължимо трудово възнаграждение за периода от месец април 2020 г. до месец октомври 2020 г. включително, като е отхвърлен искът за разликата до пълния претендиран размер от 12 955.10 лева (след допуснато изменение на размера на исковата претенция по реда на чл. 214 ГПК). Ответникът е осъден още да заплати и сума в размер на **174.69 лева**, представляваща обезщетение за забава върху неизплатените трудови възнаграждения, считано от датата на падежа на всяко плащане до датата на завеждане на иска, като този иск е отхвърлен като неоснователен за разликата до пълния претендиран размер от 2 252.47 лева. На основание чл. 224, ал. 1 КТ едноличният търговец е осъден да заплати и

парично задължение в размер на **1109.20 лева**, представляващо обезщетение за неизползван платен годишен отпуск от страна на ищцата за периода 2018 г., 2019 г., 2020 г. Върху така уважените суми е присъдена и законна лихва, считано от датата на завеждане на исковите претенции - 25.02.2021 г. Разпределена е и отговорността за съдебно-деловодните разноси между страните, с оглед изхода на спора.

Въззивникът М. Т. моли постановеното решение да бъде отменено в частта му, с която са отхвърлени исковете по чл. 128 т. 2 КТ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за горниците над съответно уважените размери. Възражава, че ответникът не е успял да докаже, че е изплатил всички трудови възнаграждения за процесния период, доколкото самото плащане се доказвало или с подписана от страна на работника разписка, или чрез документ за извършен банков превод. По отношение на назначената и изслушана в хода на първоинстанционното производство експертиза въззивникът навежда следните възражения: съдът разпитвал вещото лице като свидетел, като му били поставяни въпроси, нямащи общо с конкретните задачи; вещото лице посочил наличието на тефтер, в който били записвани суми, плащани на ищцата, но посоченият тефтер не бил представен като доказателство по делото или като част от експертното заключение, в този смисъл оспорва обосноваността на експертното заключение. Излага правни съображения, свързани с начина и реда на изплащане на трудовите възнаграждения. Претендира разноси.

В своята въззивна жалба ответникът едноличен търговец моли съдът да отмени обжалваното решение, като отхвърли изцяло предявените от ищцата искове. Отново релевира направеното в отговора към исковата молба възражение за погасени по давност вземания за трудови възнаграждения за периода м. октомври - декември 2017 г., м. януари - февруари 2018 г., както и за вземанията за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск за периода 2017 г. - 2018 г. Навежда съображения, свързани с основателността на предявените искове, като излага, че е изплатила всички полагащи се на насрещната страна трудови възнаграждения Възражава, че в своите мотиви първоинстанционният съд не е взел отношение по въпроса защо и на какво основание приема, че е заплатена в полза на ищцата сума в размер на 927 лева, доколкото ответникът твърди, че именно това е окончателната сума, с която са заплатени всички дължими към ищцата трудови възнаграждения. Релевира, че ищцата реално използвала изцяло предоставените дни платен

годишен отпуск. Моли за присъждане в тежест на насрещната страна всички сторени по делото разноски. В отговор на въззивната жалба М. Т. счита за неоснователни и неподкрепени с доказателства изложените възражения на ответната страна. В откритото съдебно заседание, проведено в настоящата инстанция, страните поддържат изложените възражения и правни аргументи в своите жалби, като процесуалният представител на ищцата изрично уточнява, че размерът на основното месечно трудово възнаграждение, послужило като база за определяне на общия размер на исковата претенция с правно основание чл. 128 т. 2 КТ, е съответната минимална работна заплата за очертания в исковата молба период.

Окръжен съд - Благоевград, след преценка както на възраженията, сторени във въззивните жалби, така и на приложените по делото доказателства, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Настоящият съдебен състав констатира, че атакуваното в настоящото производство решение е валидно, издадено от орган с правораздавателна компетентност, в законен състав, в необходимата форма и с определеното съдържание. Не са налице нарушения на съдопроизводствените правила както по отношение съществуването и упражняването на правото на иск, така и тези, подготвящи постановяване на краен съдебен акт по същество, поради което и решението на Районен съд - Гоце Делчев се явява допустимо. Въззивните жалби срещу решението на първоинстанционния съд са подадени в законоустановения двуседмичен срок (чл.259, ал. 1 ГПК), от легитимирани за целта страни, като отговарят на изискванията за редовност по чл. 260 и чл. 261 ГПК. По същество на правния спор този състав на съда намира следното:

Първоинстанционният съдебен състав е бил сезиран с три кумулативно обективно съединени иска със следните правни основания: по чл. 128 т. 2 КТ за заплащане на дължимо, но неплатено трудово възнаграждение по периоди, индивидуализирани в исковата молба, чл. 86, ал. 1 ЗЗД за парично обезщетение за забава върху изискуемите трудови възнаграждения, както и по чл. 224, ал. 1 КТ - обезщетение за неизползван платен годишен отпуск за процесните периоди. В първата, а и в настоящата инстанция не е спорно

между страните, че между тях е сключен трудов договор, по силата на който ищцата М. Т. е заемала до 01.11.2020 г. (видно от заповед за прекратяване на трудово правоотношение от 30.10.2020 г.) длъжността “медицински фелдшер” в предприятието на едноличния търговец. Спорът, очертан с подадените жалби, се съсредоточава върху обосноваването на изводите на първоинстанционния съд при преценката на доказателствения материал досежно периода, през който работникът е полагал труд, но без да получава насрещната по договора престация изразена в заплащане на възнаграждение, съответно общият размер на така дължимите суми (в това число на обезщетение за неизползван, но полагащ се отпуск). Решаващият съд е приел, че дължащите се на ищцата, но неизплатени трудови възнаграждения обхващат периода на последните седем месеца преди прекратяването на трудовото правоотношение (от април до октомври 2020 г.), а за времето преди това (до октомври 2017 г.) всички заплати били изплатени, като за да достигне до този краен извод съдът тълкувал както писмените доказателства - заявление на ищцата до работодателя от 27.10.20 г., извлечение от банкова сметка с отражение на плащане от 15.05.2020 г., показанията на св. Красимира Г., така и заключението на назначената по делото съдебно-икономическа експертиза. Настоящият съдебен състав намира, че фактическите положения, изградени от съда по спорните в производството въпроси и следващите се от това правни изводи са обосновани и правилни, като кореспондиращи на приобщените по делото доказателства, а възраженията, сторени от страните - за неоснователни.

Поначало правилно е съображението, релевирано във въззивната жалба на М. Т., че законът предписва плащането на трудово възнаграждение да се доказва по строго определен ред - с надлежни писмени доказателства, носещи подписа на работника или служителя (чл. 270, ал. 3 КТ). Ако такива документи са налице, то те биха могли да послужат като пълно доказателство за плащане, но няма съмнение, че е допустимо това обстоятелство да бъде установено и с други доказателства (с изключение на свидетелски показания), дори косвени такива, стига те да водят до единствено възможния извод за изпълнение на паричното задължение (в този смисъл Решение № 241 от 07.01.2015 г. по гр. д. № 3269/2014 г. на Върховен касационен съд). По делото е установено, че документацията, касаеща паричната отчетност на трудовите възнаграждения в предприятието на ответната страна не била водено редовно,

а представените ведомости не носят необходимите подписи, като това обстоятелство се констатира от показанията на св. К. Г. и експертното заключение. Правилно обаче и първият съд е заключил, че липсата на такива подписи не означава още липса на плащане от страна на работодателя. От страна на ответната страна е представено заявление от М. Л. Т. до ЕТ “***”, в което същата е посочила, че към 27.10.2020 г. ѝ се дължи брутно трудово възнаграждение за 7 месеца, поради и което прекратява договорната връзка с работодателя си на основание чл. 327, ал. 1 т. 2 КТ. Подписът върху този документ не е оспорен от ищцовата страна, като първоинстанционният съд законосъобразно ценил това изявление като извънсъдебно признание, направено от ищцата в случаен документ, представляващ частен такъв, но притежаващ доказателствена сила, предвид изложените в него неизгодни, с оглед заявената исковата претенция, факти. И този състав на съда приема, че посоченото изявление тълкувано заедно с представеното извлечение от ответната страна на банкови операции, в които е отразено извършено плащане от страна на работодателя към служителя за сума в размер на 473.35 лева с основание “заплата за месец март 2020 г.” (плащане, което не се оспорва и от неговия получател - отразено изявление на процесуалния представител на ищеца в протокол от 06.10.21 г.), води до еднозначния извод, че периодът, за който служителят Т. не е получавала възнаграждение за полагания от нея труд е април - октомври 2020 г. Посочената в банковия документ сума съвпада и с отразената такава в съдебно - икономическа експертиза като дължаща се за месец март 2020 г. - Таблица № 1 на стр. 4 от писменото заключение. Тук е мястото да бъде отбелязано, че съставът на съда не се съгласява с релевираното във въззивната жалба възражение, че в хода на първоинстанционното производство не били ангажирани годни доказателства, които да обосновават крайния правен извод на съда по тези въпроси и това е така, тъй като именно съвкупната преценка на коментираните писмени доказателства, които по мнението на този състав на съда са достатъчни, взаимодопълващи и кореспондиращи си досежно интересувания процеса факт, дават достатъчна основа за направата на фактическото положение, че трудово възнаграждение се дължи единствено за последните седем месеца преди прекратяването на трудовото правоотношение. За посочения период не са налице каквито и да е писмени материали с доказателствена стойност, които да налагат извода, че

работодателят е изпълнил основното си възражение по трудовия договор. Това е и причината съдът да не се съгласи с изложеното във въззивната жалба на едноличния търговец за пълното погасяване на задълженията, като освен това в самата обстоятелствена част на жалбата се съдържа вътрешно противоречие, като веднъж според жалбоподателя на служителя не се дължат никакви суми, а след това изрично се позовава на заявлението от 27.10.2020 г., коментиращо дължимостта на заплати в последните седем месеца. На следващо място, важно е да бъде отбелязано изрично, че за да дойде до този фактически резултат, първоинстанционният съдебен състав не се е уповавал на самата съдебно-икономическа експертиза, която дава единствено цифровото изражение на дължимата сума при сторена вече от страна на съда констатация за периода на липса на получаване на възнаграждение от страна на служителя. Последното почива на коментираните в настоящия абзац писмени доказателства, а не на материалите, в частност на тефтер, ползвани от експерта, каквито възражения са направени във въззивната жалба на ищцовата страна. Действително в съобразителната част на експертизата, а и по време на изслушването на вещото лице в съдебно заседание, същото е посочило, че при работодателя се намира тефтер, в който ответницата записвала изплащането на възнагражденията, като според вещото лице в този тефтер понякога записвала самото получаване на сумите и служителката Т., като въз основа на тези записвания вещото лице е дало вариант на заключение, свързано с дължимост на общо 6 възнаграждения (т. 3 и отразената в нея таблица № 4 на стр. 7 от заключението). Видно е обаче че този вариант не е приет от съда, като същият не е и обсъждал твърденията на експерта, свързани с този тефтер. Вещото лице изрично е отбелязало, че тази тетрадка не носи подписите на което и да е лице, писало в нея, ето защо е и вярно, че дори да бе изискана и представена в съдебното производство, не е налице документ, притежаващ формална доказателствена сила, за да се правят каквито и да е изводи относно изплащането и съответно получаването на заплатите. Като не е съобразил изчисленията, направени на база записките в коментирания тефтер, съдът не е допуснал твърдяното в жалбата нарушение. В този сезиращ съда документ е сторено и оплакване, че съдът разширил предмета на изследване от страна на експерта, като му задавал допълнителни въпроси. В случая не е налице нарушение на принципа на равнопоставеност на страните (чл. 9 ГПК), в какъвто смисъл е направеното

възражение, тъй като съгласно чл. 195, ал. 1 ГПК съдът има правомощие да назначава дори служебно експертиза, когато са необходими специални знания за разрешаване на въпрос, включен в предмета на делото, като няма спор, че и съдебният състав има правото да задава въпроси на експерта, свързани именно с даденото заключение, какъвто е процесният случай. Освен това по отношение предметния обхват на експертизата не са сторени изрични възражения от страна на страните, като същите не са възразили срещу нейното приемане. Не на последно място, процесуалният представител на едноличния търговец възражава, че от мотивите на съдебното решение не ставало ясно защо и на какво основание е прието, че е изплатена сума в размер на 927 лева от страна на ответника в полза на ищеца. Посоченият факт е реализиран в хода на съдебното производство, като съдът го е взел предвид (чл. 235, ал. 3 ГПК) и е приспаднал така платената сума от общо дължимата за процесните седем месеца, като по този начин е достигнал до крайното задължение в размер на 2 413.90 лева.

С оглед съпадението на изводите на двете съдебни инстанции по отношение на иска с правно основание по чл. 128 т. 2 КТ, възражението за погасени по давност вземания за трудови възнаграждения, направено от ответната страна за периода октомври 2017 г. - февруари 2018 г. не следва да се обсъжда, тъй като и този състав на съда приема, че за този период изискуеми, но неплатени заплати не са налице. При този краен резултат, правилно и законосъобразно е и решението в неговата част, с която е уважен частично акцесорния иск за заплащане на лихва за забава върху главницата.

По отношение на иска по чл. 224, ал. 1 КТ:

Съгласно чл. 224, ал. 1 КТ при прекратяване на трудовото правоотношение работникът има право на обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, правото за който не е погасено по давност (по чл. 176 а КТ). Целта на обезщетението е да се компенсира работещия за това, че реално не е ползвал полагащия му се отпуск. Правото на такова обезщетение възниква при кумулативното наличие на две предпоставки - прекратяване на трудовия договор, като работникът да не е използвал полагащия му се платен отпуск за съответния период преди прекратяване на трудовото правоотношение, за който правото му не е погасено. В кредитираното от съда заключение (с направеното уточнение в открито съдебно заседание на 24.09.2021 г.) е

прието, че от трудовата документация на търговеца са налице данни, че служителят не е използвал общо 40 работни дни, полагащи се за отпускане на годишен отпуск, за периода 2018 г. - 2020 г., с общ размер на обезщетението - 1 109.20 лв. По отношение на възражението за погасено право на ползване на годишен отпуск по реда на чл. 176а от КТ, в своето решение първоинстанционният съдебен състав не е приемал, че такова обезщетение се дължи за дните през 2017 г., тъй като действително тяхното право за използване е погасено по давност към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. Последното обаче не е така за дните, които са отпуснати през 2018 г., тъй като материалното право досежно тях се погасява на 01.01.2021 г.

По изложените съображения, доколкото други доводи за неправилност на първоинстанционния съдебен акт не са наведени, следва да се приеме, че решението на Районен съд - Гоце Делчев е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено, а подадените срещу него въззивни жалби - оставени без уважение.

По отношение на разноските:

При този изход на спора, доколкото и двете въззивни жалби са неоснователни, то разноските във въззивното производство остават така, както са сторени от страните.

Водим от гореизложеното, Окръжен съд - Благоевград, Първи въззивен граждански състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 9073/09.03.2023 г. по гр. д. № 268/2021 г. на Районен съд - Гоце Делчев.

Решението подлежи на обжалване в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Препис от решението да се връчи на страните чрез техните процесуални представители.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____